
ESTRATÈGIA D'EDUCACIÓ
PER AL CONSUM SOSTENIBLE
DE LA COMUNITAT VALENCIANA

(EECS) 2021-2024

DIAGNÒSTIC DE LA SITUACIÓ ACTUAL DE L'EDUCACIÓ I LA FORMACIÓ EN MATÈRIA DE CONSUM.
REDACCIÓ DE LES LÍNIES ESTRATÈGIQUES I D'ACCIÓ D'EDUCACIÓ EN CONSUM SOSTENIBLE
EN LA COMUNITAT VALENCIANA.

Conselleria d'Economia Sostenible, Sectors Productius, Comerç i Treball
Direcció General de Comerç, Artesania i Consum

1. INTRODUCCIÓ

El desenvolupament sostenible i la preocupació pel medi ambient són dos dels reptes socials que més interès han despertat en la societat actual. Treballar per millorar la qualitat de vida i l'entorn de la ciutadania, constitueix un objectiu prioritari tant de les institucions públiques com de la població en general.

Per aquest motiu, és una prioritat per al Govern Valencià i les seues institucions, abordar l'Agenda 2030 i treballar en l'avanç cap a la consecució dels Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS). Dins dels objectius ODS, per a la Conselleria d'Economia Sostenible, Processos Productius, Comerç i Treball, resulta fonamental treballar **l'Objectiu 12: Producció i consum responsables**, amb la finalitat de sensibilitzar als consumidors i consumidoras de la necessitat de fer un canvi en els seus hàbits de consum actuals, per adoptar-ne uns més sostenibles i respectuosos amb l'entorn.

Es per això que el Consell s'ha fixat entre els seus objectius l'elaboració d'una **Estratègia d'Educació per al Consum Sostenible (EECS), per al període 2021-2024**, i realitzar prèviament les següents tasques:

- ➔ **DIAGNÒSTIC DE LA FORMACIÓ I EDUCACIÓ EN MATÈRIA DE CONSUM DE LA COMUNITAT VALENCIANA.**
- ➔ **PLA QUE DETERMINE LES LÍNIES ESTRATÈGIQUES I D'ACCIÓ A SEGUIR, PER A ELABORAR L'ESTRATÈGIA D'EDUCACIÓ PER AL CONSUM SOSTENIBLE (EECS).**

L'abast dels treballs ha comprès la realització del diagnòstic inicial de l'educació i formació en matèria de consum en el territori valencià, punt d'inici essencial per a identificar, conèixer i localitzar iniciatives i actors territorials. Una vegada identificats, l'objectiu ha sigut realitzar el diagnòstic inicial i la definició de les Línies Estratègiques **implicant als actors territorials** existents en l'àmbit d'educació en consum.

D'aquesta manera, es pretén que les iniciatives i projectes que es treballen tinguen unes línies estratègiques comuns, que els actors i entitats públiques i privades territorials senten com a pròpies. Donant així continuïtat al treball que realitzen, com a eina fonamental per a construir societats futures més sostenibles, resilients i aconseguir avançar cap a la consecució dels Objectius de Desenvolupament Sostenible.

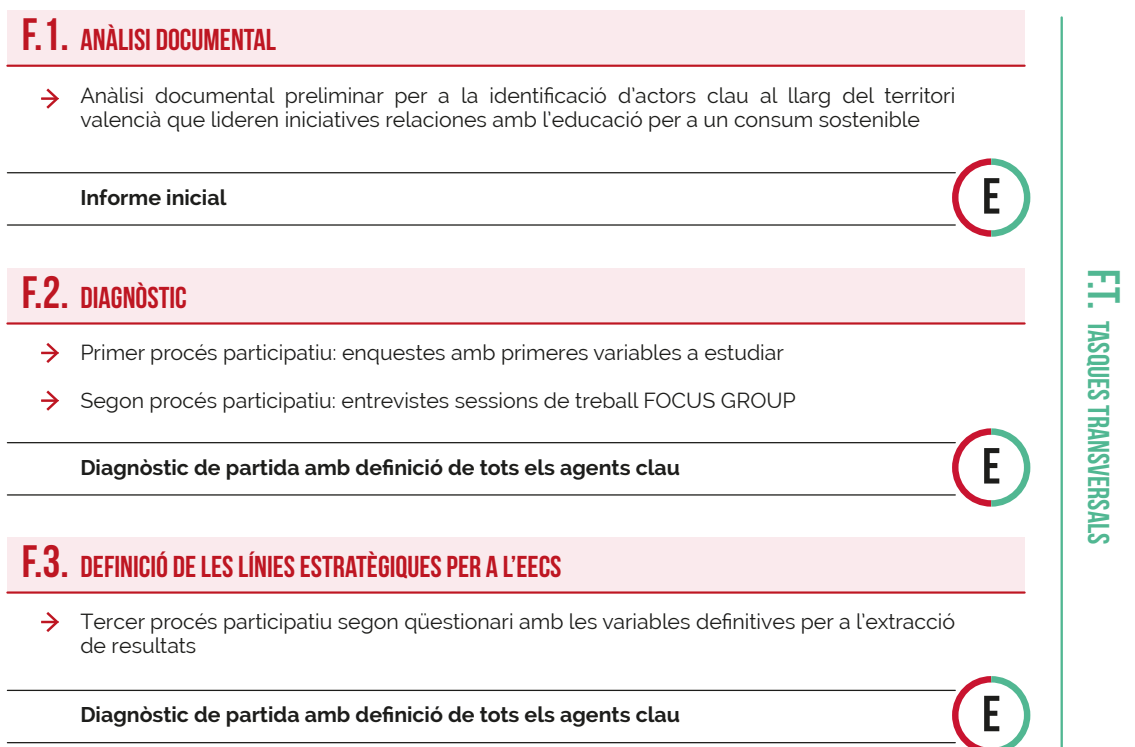
En este informe l'objectiu és donar una visió clara i sintètica del treball de camp realitzat, exposar les conclusions i dissenyar les línies estratègiques i d'acció amb tota la informació rebuda per part dels actors implicats en el procés.

2.

FASES DELS TREBALLS D'ANÀLISI I DIAGNÒSTIC

Pel que fa al **procediment d'actuació**, el treball s'ha realitzat entre els mesos de juny i agost de 2020 i s'ha estructurat en les següents fases:

Il·lustració 1. Fases de treball per a l'elaboració de l'EECS

FASE 1: ANÀLISI DOCUMENTAL PRELIMINAR

La realització d'un anàlisi documental previ ha possibilitat la identificació d'entitats i actors clau que treballen actualment en matèria de consum sostenible, coneixent i localitzant-les en el territori. A més, s'ha treballat en l'anàlisi de normes, estudis i convocatòries d'ajudes que pogueren aportar informació sobre l'educació en consum sostenible. Finalment, per part de la Direcció General es va fer una recopilació d'entitats públiques i privades amb qui treballen a través de les línies de subvenció habilitades per la pròpia Conselleria.

Amb totes les dades, es va extraure una conclusió prèvia, que posteriorment va ser ratificada al llarg del procés participatiu: actualment no existeix al territori valencià una línia d'acció clara i compartida per part de les entitats i organismes públics i privats en matèria d'educació en consum sostenible; situació que mostra la **necessitat de definir de manera participada una Estratègia marc de treball** o d'actuació comuna.

FASE 2: DIAGNÒSTIC DE PARTIDA

Per a realitzar el diagnòstic de la situació de partida en matèria d'educació en consum sostenible a la Comunitat Valenciana, s'han dut a terme dos **processos participatius** on l'objectiu principal ha sigut garantir la implicació de tots els actors clau identificats en la fase prèvia i obrir el ventall d'actors implicats al llarg del desenvolupament dels treballs.

L'ús de les **metodologies apreciatives**, ha proporcionat a les entitats i associacions del territori, la possibilitat de donar a conèixer els seus projectes i iniciatives per realitzar un diagnòstic inicial ajustat a la realitat existent. A partir dels treballs, també s'ha pretès afavorir l'aparició de sinergies i col·laboracions entre entitats, proporcionant una major repercussió social de les iniciatives o actuacions que es realitzen i una optimització dels recursos existents.

En el treball de camp realitzat per definir el diagnòstic de partida, han participat un total de **33 actors** responent a un qüestionari inicial plantejat i/o participant en una sèrie d'entrevistes apreciatives¹. Les aportacions realitzades han proporcionat una visió clara i completa de l'existència de projectes actius en matèria d'educació per al consum sostenible en la Comunitat Valenciana.

FASE 3: DEFINICIÓ DE LES LÍNIES ESTRATÈGIQUES

Per a l'elaboració de l'Estratègia d'Educació en Consum Sostenible de la Comunitat Valenciana ha sigut fonamental definir les Línies Estratègiques i concretar-les en accions.

En aquesta definició s'han incorporat les propostes de les entitats enquestades, incorporant l'enfocament plantejat per elles i les seues necessitats, per aconseguir que l'Estratègia reculla totes les seues propostes i siga un document compartit per tots i totes.

Amb aquesta finalitat s'ha dut a terme un últim procés participatiu amb un qüestionari, al que s'ha convidat a participar a tots els actors, tant els que van participar en la primera fase com els identificats a partir d'esta. S'han realitzat un total de **28 aportacions** de diferents OMICs, associacions i entitats del tercer sector, que han permès definir les Línies Estratègiques del document.

---

¹ Totes les aportacions realitzades a través del qüestionari i les entrevistes, s'especifiquen en l'informe de camp del projecte.

3.

RESULTATS DEL DIAGNÒSTIC

Al llarg de les dos fases del procés participatiu realitzat, han participat un total de **41 actors**, amb la següent classificació per entitats²:

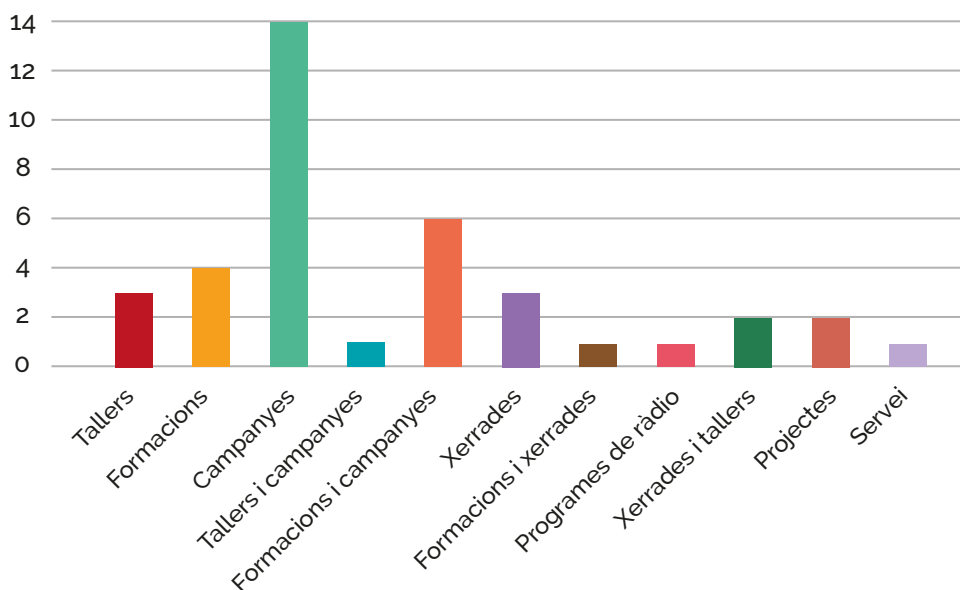
Taula 1. Nombre d'actors per tipologia.

ID	TIPOLOGIA	NOMBRE
→ 1	OMICs	18
→ 2	Associacions/Tercer sector	17
→ 3	Altres	6

Els actors i la informació proporcionada s'ha classificat en grups per a poder analitzar la situació actual i poder proporcionar una visió completa i detallada dels treballs que realitzen els actors que estan treballant en el territori valencià en matèria de consum sostenible. Un dels objectius d'anàlisi van ser els instruments que utilitzen les entitats, l'àmbit de treball i la qualitat i/o influència dels projectes que desenvolupen.

En la següent taula es mostren els **38 iniciatives o instruments** identificats a partir del primer qüestionari. Com mostra el gràfic, les formacions, xerrades i campanyes de conscienciació en consum responsable, son les iniciatives o instruments més nombrosos.

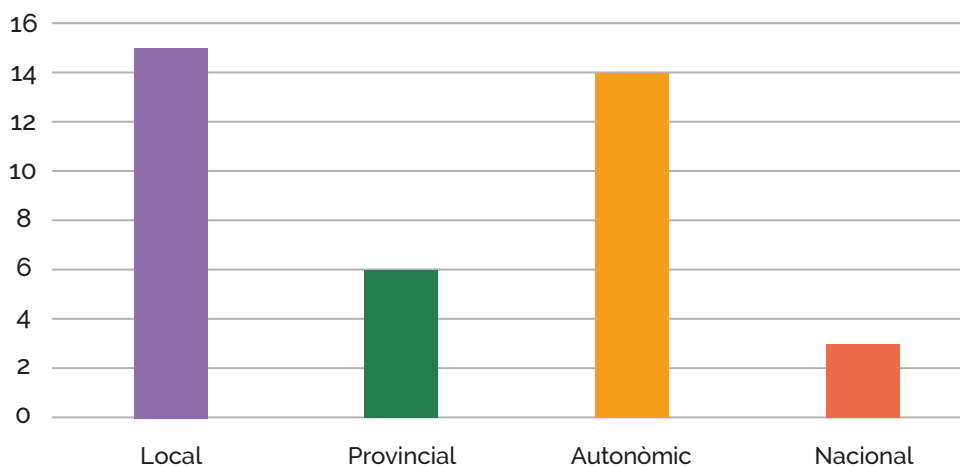
Gràfic 1. Instruments identificats objecte d'anàlisi.

² La taula que recull totes les entitats participants en el procés participatiu es troba a l'informe de camp del projecte.

Pel que fa a la incidència territorial dels instruments (Gràfic 2), la major part de les iniciatives actives identificades tenen una incidència local, encara que les autonòmiques també tenen un pes important.

Gràfic 2. Incidència territorial dels instruments objecte d'anàlisi.

Pel que fa a la categorització qualitativa i quantitativa dels estudis identificats, s'ha determinat el nombre d'instruments/accions d'educació i formació per al consum responsable, així com la qualitat dels estudis (especialització en la matèria/contribució a l'educació en el consum responsable):

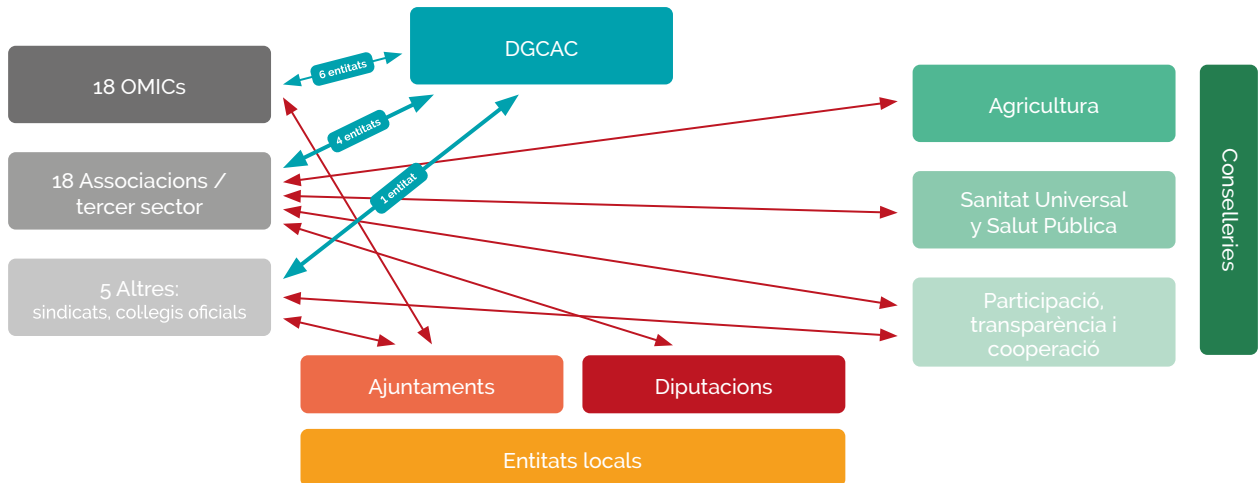
Taula 2. Valoració de la categorització quantitativa i qualitativa dels instruments segon tipologia i prioritat

TIPOLOGIA	PRIORITAT	NOMBRE
→ Desenvolupament econòmic	1	12
	2	7
	3	4
→ Salut	1	1
	2	1
	3	0
→ Comerç	1	1
	2	0
	3	1
→ Alimentació	1	4
	2	1
	3	0
→ Medi Ambient	1	2
	2	1
→ Altres	1	0
	2	2
	3	2
		38

Finalment, altre aspecte analitzat és la **relació de sinergies** entre les entitats i altres actors. S'ha analitzat la relació de sinergies entre les entitats amb instruments actius i amb la pròpia Direcció General i amb altres organismes públics.

La classificació s'ha realitzat diferenciant entre la Direcció General de Comerç, Artesania i Consum i altres Conselleries identificades, incorporant també altres entitats com els Ajuntaments i la Diputació.

Il·lustració 2. Diagrama de relacions funcionals.

LLEGENDA

- ← → Cooperació directa DGAC
- ← → Cooperació actors claus amb altres entitats

L'anàlisi del diagrama de relacions, mostra que les aportacions realitzades al llarg del procés participatiu, ratifiquen una de les conclusions prèvies plantejades a l'inici del procés; i és que existeix una escassa col·laboració de les entitats amb altres organismes, ja siguin públics o privats. Posant de relleu la necessitat de formar xarxes, espais i mecanismes de coordinació per treballar de manera conjunta entre les institucions del territori valencià en matèria de consum sostenible.

4. CONCLUSIONS I LÍNIES ESTRATÈGIQUES

A partir de les aportacions realitzades en el segon qüestionari, l'objectiu del qual va ser la definició de les Línies Estratègiques i la concreció de les accions, en aquest apartat del document es concreta el seu contingut.

Es defineixen un total de **7 Línies Estratègiques** de treball que responen a àmbits en els que treballar en l'Educació en consum per avançar cap a l'adopció de nous hàbits més sostenibles. Aquestes línies estratègiques es concreten en un total de **14 Línies d'Acció** que detallen o proposen de quina manera treballar o abordar cadascuna de les Línies Estratègiques definides per part de la Direcció General de Comerç, Artesania i Consum.

Cal remarcar l'**alineament** de la totalitat de les Línies Estratègiques definides amb els **Objectius de Desenvolupament Sostenible**; el que reflexa que les accions proposades estan totalment alineades amb l'Agenda 2030 present en la política pública actual i que donen resposta a una realitat i unes preocupacions que són reals i existents en la nostra societat.

La diversitat de les Línies Estratègiques, també reflexa la transversalitat de l'Educació en Consum Sostenible i posa en relleu, una vegada més, la importància del treball coordinat i col·laboratiu, tant horitzontal com vertical, per a modificar els actuals hàbits de consum, cap a altres més sostenibles amb el nostre entorn.

Per a poder treballar en la implementació de les 14 Línies d'acció definides, serà **imprescindible la dotació i disposició de recursos** no només econòmics sinó també humans en la Direcció General de Comerç, Artesania i Consum, de manera que es pugui garantir la correcta implementació de les accions, fer un seguiment d'aquelles iniciatives posades en marxa i valorar els avanços cap a la implantació dels nous hàbits de consum sostenible en la societat valenciana.

A continuació es detallen les 7 línies estratègiques, que es divideixen en dos blocs.

- ➔ **1. LES QUATRE PRIMERES LÍNIES ESTRATÈGIQUES, ABORDEN ASPECTES EN ELS QUE LA DIRECCIÓ GENERAL DE COMERÇ, ARTESANIA I CONSUM TÉ MAJOR CAPACITAT DE GESTIÓ PER DUR-LES A TERME.**
- ➔ **2. EN LES DARRERES TRES, LA DIRECCIÓ GENERAL DE COMERÇ, ARTESANIA I CONSUM ES PRESTA A COL·LABORAR, COOPERAR, DONAR SUPORT I VISIBILITZAR LES INICIATIVES QUE S'IMPULSEN O ES DUGEN A TERME EN AQUEST ÀMBIT DES D'ALTRES CONSELLERIES, INSTITUCIONS O ORGANISMES, I TAMBÉ A INCORPORAR-LES A LA PRÒPIA DIRECCIÓ GENERAL.**

Amb la concreció de les accions dins de cadascuna de les línies, des de la Direcció General de Comerç, Artesania i Consum es pretén fer servir i nodrir-se de tots els recursos existents al territori en matèria d'educació en consum, assumint la tasca de coordinar, donar suport i visibilitzar aquestes iniciatives puntuals per donar-los una major dimensió i potenciar la seua repercussió social.

A continuació es presenten de manera esquemàtica les Línies Estratègiques definides a partir del procés participatiu realitzat (en color intens el primer bloc de Línies descrit i en un color més clar el segon dels blocs) i quines línies d'acció emanen de cadascuna d'elles.

Posteriorment es concreta aquesta informació fins arribar a les accions de cadascuna de les línies d'acció definides.

II·l·lustració 3. Esquema de les línies estratègiques i d'acció.

LÍNIES ESTRATÈGIQUES	LÍNIES D'ACCIÓ
COL-LABORACIÓ INSTITUCIONAL I ENTRE ENTITATS	<ul style="list-style-type: none"> → DOTACIÓ DE RECURSOS HUMANS A LA DIRECCIÓ GENERAL → COL-LABORACIÓ INTERNA I INTERINSTITUCIONAL → MILLORA DE LA COMUNICACIÓ AMB LES OFICINES OMICS → COLLABORACIÓ ENTRE ELS ACTOR TERRITORIALS EN MATÈRIA D'EDUCACIÓ EN CONSUM
FORMACIÓ I SENSIBILITZACIÓ	<ul style="list-style-type: none"> → CAMPANYES DE DIFUSIÓ I SENSIBILITZACIÓ ORIENTADES A DIFERENTS COL·LECTIUS I COORDINADES PER DIFERENTS INSTITUCIONS → ORGANITZACIÓ DE FIRES, ENCONTRES, CONCURSOS, ETC.
COMERÇ	<ul style="list-style-type: none"> → PROMOCIÓ I FOMENT DEL COMERÇ LOCAL I RESPONSABLE
DESENVOLUPAMENT ECONÒMIC	<ul style="list-style-type: none"> → PROMOCIÓ DE L'ECONOMIA SOCIAL I SOSTENIBLE
PRODUCCIÓ AGROALIMENTÀRIA I SALUT	<ul style="list-style-type: none"> → FOMENT I PROMOCIÓ DE LA PRODUCCIÓ ECOLÒGICA → PROMOCIÓ I COL-LABORACIÓ DE CANVIS NORMATIUS → DIFUSIÓ I FORMACIÓ EN MATÈRIA DE SEGURETAT ALIMENTÀRIA
EFICIÈNCIA ENERGÈTICA I CANVI CLIMÀTIC	<ul style="list-style-type: none"> → PROMOCIÓ DE L'ESTALVI ENERGÈTIC I DE L'ÚS D'ENERGIES BAIXES EN CARBONI
SOSTENIBILITAT AMBIENTAL I RESIDUS	<ul style="list-style-type: none"> → FOMENT DE L'ECONOMIA CIRCULAR I LA CORRECTA GESTIÓ DE RESIDUS → VISIBILITZACIÓ D'INICIATIVES EN MATÈRIA DE RESPONSABILITAT SOCIAL CORPORATIVA

A continuació es detalla el contingut i les accions de cadascuna de les Línies Estratègiques definides.

1. COL·LABORACIÓ INSTITUCIONAL I ENTRE ENTITATS.

➔ LÍNIA D'ACCIÓ 1.1 DOTACIÓ DE RECURSOS HUMANS A LA DIRECCIÓ GENERAL

- OBJECTIUS**
- ➔ Coordinar la definició i la posada en marxa dels canals o instruments per aconseguir una millor coordinació interna i col·laboració amb altres entitats.
  - ➔ Garantir el correcte funcionament dels mecanismes de coordinació i col·laboració implementats.
  - ➔ Fer un seguiment sobre la posada de marxa de les accions contemplades a l'Estratègia.
- ACCIONS**
- ➔ Dotar de recursos humans a la Direcció General de Comerç, Artesania i Consum per dur a terme i materialitzar les accions contemplades.
  - ➔ En cas que es considere necessari, crear un àrea específica en matèria d'educació per al consum sostenible amb personal qualificat adscrit al servei.
  - ➔ Impulsar la definició de manera participada (implicant a la resta dels actors), dels canals de comunicació més apropiats per garantir un treball coordinat, àgil i efectiu en matèria d'educació en consum responsable.
  - ➔ Definir indicadors que permeten fer un seguiment de la posada en marxa de les accions i valorar el seu impacte en la societat.
- AGENTS CLAU**
- ➔ Generalitat Valenciana i la Conselleria d'Economia Sostenible, Sectors Productius, Comerç i Treball.

➔ LÍNIA D'ACCIÓ 1.2 COL·LABORACIÓ INTERNA I INTERINSTITUCIONAL

- OBJECTIUS**
- ➔ Aconseguir una integració horitzontal i vertical entre les diferents polítiques sectorials i entre els diferents nivells de govern respectivament.
  - ➔ Garantir la coherència entre els diversos objectius sectorials.
  - ➔ Optimitzar recursos i treballar de manera col·laborativa entre institucions per a la implantació d'hàbits de consum sostenible.
- ACCIONS**
- ➔ Establir un òrgan o mecanisme de col·laboració interna de la pròpia Conselleria d'Economia Sostenible, Sectors Productius, Comerç i Treball.
  - ➔ Constitució d'una comissió interdepartamental de la Generalitat Valenciana que implique a totes aquelles Conselleries que treballen de manera transversal en l'educació en consum.
  - ➔ Impulsar el plantejament d'Estratègies i iniciatives de manera consensuada i compartida per totes les Conselleries i/o organismes públics implicats en l'educació en consum sostenible.
  - ➔ Habilitar un espai en el portal web de la Generalitat, que aglutine tota la informació interinstitucional en matèria d'educació en consum responsable.
  - ➔ Estratègia de comunicació de la Direcció General de Comerç, Artesania i Consum, com a organisme sobre el que pivotar tots els agents clau en matèria d'educació en consum responsable.
- AGENTS CLAU**
- ➔ Generalitat Valenciana i totes les Conselleries implicades en educació en consum, sent la Conselleria d'Economia Sostenible, Sectors Productius, Comerç i Treball, la promotora de les accions.

➔ LÍNIA D'ACCIÓ 1.3 MILLORA DE LA COMUNICACIÓ AMB LES OFICINES OMICS

OBJECTIUS

- ➔ Establir mecanismes de comunicació directes i bidireccionals entre les OMICs i la DG.
- ➔ Habilitar o dinamitzar els espais de comunicació existents, per homogeneïtzar el paper de les OMICs i proporcionar-los suport.
- ➔ Implicar a les OMICs en la promoció i implantació dels nous hàbits de consum sostenible en l'àmbit local.
- ➔ Provocar l'intercanvi d'experiències i de bones pràctiques.

ACCIONS

- ➔ Habilitar espais de comunicació entre les OMICs i la DG, que també s'utilitzen com a ferramenta per compartir i visibilitzar materials de treballs, iniciatives o bones pràctiques que es duen a terme i poden ser d'interès per a la resta de les oficines.
- ➔ Crear espais de trobada de les OMICs, per posar de relleu el seu treball i implicar-los en la promoció dels nous hàbits de consum sostenible.
- ➔ Homogeneïtzació de les tasques a assumir per part del personal de les OMICs i promoció del seu paper com a organismes que treballen en l'àmbit de l'educació en consum.
- ➔ Creació d'iniciatives compartides i impulsades des de les OMICs, per dur a terme activitats comunes com per exemple en els centres escolars en commemoració del Dia Mundial de les Persones Consumidores.

AGENTS CLAU

- ➔ Direcció General de Comerç, Artesania i Consum i OMICs.

➔ LÍNIA D'ACCIÓ 1.4 COL·LABORACIÓ ENTRE ELS ACTORS TERRITORIALS EN MATÈRIA D'EDUCACIÓ EN CONSUM

OBJECTIUS

- ➔ Fer accessible la Direcció General de Comerç, Artesania i Consum, als agents territorials.
- ➔ Establir una comunicació àgil i bidireccional de la DG amb els actors territorials.
- ➔ Promoció del treball col·laboratiu..

ACCIONS

- ➔ Habilitar espais o mecanismes de comunicació àgils i bidireccionals de la DG de Comerç, Artesania i Consum amb les entitats del tercer sector i associacions actives en matèria d'educació en consum sostenible.
- ➔ Definició de projectes i iniciatives de manera consensuada per la pròpia DG i per totes les entitats; que totes senquen com a pròpies.
- ➔ Establir mecanismes de coordinació de les entitats i associacions amb les OMICs per treballar de manera col·laborativa en la impulsió de projectes i en la realització d'iniciatives.
- ➔ Celebració de reunions i encontres entre associacions, OMICs i la DG per promoure el treball col·laboratiu entre entitats.
- ➔ Estratègia de comunicació de la DG de Comerç, Artesania i Consum, per visibilitzar el seu paper com a organisme sobre el que pivotar tots els agents clau en matèria d'educació en consum responsable.

AGENTS CLAU

- ➔ Direcció General de Comerç, Artesania i Consum, OMICs, associacions i entitats del tercer sector.

2. FORMACIÓ I SENSIBILITZACIÓ.

➔ LÍNIA D'ACCIÓ 2.1 REALITZACIÓ DE CAMPANYES DE DIFUSIÓ I SENSIBILITZACIÓ ORIENTADES A DIFERENTS COL·LECTIUS I COORDINADES PER DIFERENTS INSTITUCIONS

- OBJECTIUS**
- ➔ Potenciar, impulsar i propiciar canvis cap a l'adopció d'hàbits de consum sostenible.
  - ➔ Sensibilitzar a la ciutadania de la necessitat d'adoptar pràctiques de consum sostenible.
  - ➔ Visibilitzar la relació entre el consum sostenible i els beneficis per a la salut i el medi ambient.
  - ➔ Promoure des dels centres educatius els hàbits de consum sostenible.
  - ➔ Donar a conèixer entre la ciutadania l'ODS 12 inclòs en l'Agenda 2030 i aquells relacionats amb el consum sostenible.

- ACCIONS**
- ➔ Tallers de formació en consum sostenible productor-consumidor.
  - ➔ Activitats formatives al comerç local.
  - ➔ Formació en Consum Responsable als centres educatius.
  - ➔ Visibilització o col·laboració en el llançament d'Apps amb informació detallada per municipi i unitat familiar "El meu compte Ambiental" per prendre consciència de l'impacte que generen els hàbits de consum actuals.
  - ➔ Habilitar un espai en el portal web de la Generalitat que visibilitze el treball que s'està realitzant en matèria d'educació en consum i pose a disposició de la ciutadania tot el material de formació i sensibilització

- AGENTS CLAU**
- ➔ Institucions públiques (autonòmiques, provincials, regionals i locals), associacions i entitats del tercer sector.

➔ LÍNIA D'ACCIÓ 2.2 ORGANITZACIÓ DE FIRES, ENCONTRES, CONCURSOS O PREMIS PER AL FOMENT DEL CONSUM SOSTENIBLE

- OBJECTIUS**
- ➔ Donar a conèixer, visibilitzar, potenciar i impulsar les bones pràctiques en matèria de consum sostenible que es treballen al territori.
  - ➔ Formar i informar a la ciutadania de les eines de proximitat que disposa per a adoptar pràctiques de consum responsable.
  - ➔ Augmentar les capacitats de la ciutadania per a avançar cap a noves pautes de consum sostenible.

- ACCIONS**
- ➔ Organització de fires ocontres tematitzats al llarg de l'any, d'iniciatives, productes, serveis o entitats que treballen pel consum responsable. (Per exemple productes de neteja sostenibles, mobilitat sostenible, entitats de formació en consum, etc.).
  - ➔ Coordinar o col·laborar en la realització de concursos o iniciatives en centres educatius per a commemorar el Dia Mundial de les Persones Consumidores.
  - ➔ Col·laborar en la visibilització i/o coordinació d'iniciatives com "concurs de joguines o productes reciclats" o altres similars que treballen en matèria de consum responsable.

- AGENTS CLAU**
- ➔ Conselleria d'Economia Sostenible, Sectors Productius, Comerç i Treball, associacions, OMICs i entitats del tercer sector.

3. COMERÇ.

→ LÍNIA D'ACCIÓ 3.1 PROMOCIÓ I FOMENT DEL COMERÇ LOCAL I RESPONSABLE

- OBJECTIUS**
- Afavorir el comerç local.
  - Establir incentius o beneficis per a aquelles entitats o empreses que treballen pel comerç local.
- ACCIONS**
- Foment de la compra, consum i adquisició de productes i/o serveis que aposten per un disseny i/o preparació, aplicant criteris de consum responsable.
  - Donar suport i visibilitzar la realització de mercats no sedentaris locals, tradicionals i de proximitat.
  - Col·laborar i assessorar en la posada en marxa d'iniciatives lligades a la formació i sensibilització de comerciants, per a la inclusió de criteris de consum responsable en la seua activitat.
  - Promoció i suport en els centres d'educació d'iniciatives en consum responsable, com la Fira del llibre usat i altres iniciatives de promoció del consum responsable.
- AGENTS CLAU**
- Generalitat Valenciana a través de la Conselleria d'Economia Sostenible, Sectors Productius, Comerç i Treball, empresa privada, associacions i entitats del tercer sector.

4. DESENVOLUPAMENT ECONÒMIC

→ LÍNIA D'ACCIÓ 4.1 PROMOCIÓ DE L'ECONOMIA SOCIAL I SOSTENIBLE.

- OBJECTIUS**
- Aconseguir organitzacions socials enfortides com a espais educatius capaços de contribuir a la transformació del model de consum.
  - Impulsar l'economia social reforçant el seu vincle amb el consum responsable.
  - Armonitzar el desenvolupament econòmic amb la millora del benestar i la qualitat de vida de la ciutadania.
- ACCIONS**
- Donar suport i promocionar des de la Conselleria d'Economia Sostenible, Sectors Productius, Comerç i Treball iniciatives d'economia social en consum responsable.
- AGENTS CLAU**
- Generalitat Valenciana a través de la Conselleria d'Economia Sostenible, Sectors Productius, Comerç i Treball, entitats i associacions del tercer sector i en general de qualsevol àmbit.

5. PRODUCCIÓ AGROALIMENTÀRIA I SALUT

➔ LÍNIA D'ACCIÓ 5.1 FOMENT I PROMOCIÓ DE LA PRODUCCIÓ ECOLÒGICA

- OBJECTIUS**
- ➔ Donar suport a l'enfortiment de la producció local i a les seues persones consumidores.
  - ➔ Visibilitzar canals que permeten un fàcil accés a aquests productes per part de les persones consumidores.
  - ➔ Promocionar els hàbits de consum responsable en la ciutadania, a través de l'ús i adquisició de productes sostenibles i de proximitat.
- ACCIONS**
- ➔ Col·laboració en el foment de la compra de productes d'alimentació adequats i la seua preparació responsable.
  - ➔ Visibilització d'iniciatives que promouen la compra directa, de proximitat i de km 0.
  - ➔ Difusió de projectes que treballen per l'educació i difusió de productes de temporada i de proximitat amb una producció sostenible.
  - ➔ Donar a conèixer aquestes iniciatives entre les OMICs i les associacions amb qui treballa la Direcció General, per afavorir l'establiment de sinèrgies i el treball col·laboratiu entre entitats.
- AGENTS CLAU**
- ➔ Conselleria d'Economia Sostenible, Sectors Productius, Comerç i Treball, empresa privada, associacions de persones productores i consumidores i sindicats agraris, entre altres

➔ LÍNIA D'ACCIÓ 5.2 PROMOCIÓ I COL·LABORACIÓ DE CANVIS NORMATIUS

- OBJECTIUS**
- ➔ Actualitzar o reformular la legislació vigent en matèria de producció i consum.
  - ➔ Beneficiar en tots els àmbits aquelles iniciatives i comportaments cap a un consum responsable dels recursos.
- ACCIONS**
- ➔ Col·laboració en la reformulació de la normativa que contemple incentius fiscals o econòmics a les bones pràctiques en matèria de producció i consum sostenible.
  - ➔ Difusió de les reformes realitzades en promoció del consum sostenible.
- AGENTS CLAU**
- ➔ Generalitat Valenciana a través de la Conselleria d'Economia Sostenible, Sectors Productius, Comerç i Treball.

➔ LÍNIA D'ACCIÓ 5.3 **DIFUSIÓ I FORMACIÓ EN MATÈRIA DE SEGURETAT ALIMENTÀRIA**

- OBJECTIUS**
- ➔ Implicar a la indústria en les polítiques saludables i sostenibles.
  - ➔ Fer servir a les empreses privades com a transmissores de la necessitat d'implicació social en l'adopció de nous hàbits de consum.
- ACCIONS**
- ➔ Treballar amb associacions i entitats per traslladar els problemes amb l'etiquetatge de productes a l'Administració competent.
  - ➔ Accions o tallers de difusió i formació a les persones consumidores per interpretar correctament l'etiquetatge de productes, perquè puguen valorar les diferents alternatives de productes en funció de la seua etiqueta.
  - ➔ Difusió i visibilització de les iniciatives que es duguen a terme en matèria d'etiquetatge de productes o serveis.
  - ➔ Fomentar accions de sensibilització que posen de relleu la capacitat de les persones consumidores, a través de les seues decisions de compra, de promoure sistemes de producció i comercialització dels productes que incorporen pràctiques més sostenibles.
- AGENTS CLAU**
- ➔ Generalitat Valenciana a través de la Conselleria d'Economia Sostenible, Sectors Productius, Comerç i Treball, sector industrial i entitats i associacions de persones consumidores.

6. EFICIÈNCIA ENERGÈTICA I CANVI CLIMÀTIC

➔ LÍNIA D'ACCIÓ 6.1 **PROMOCIÓ DE L'ESTALVI ENERGÈTIC I DE L'ÚS D'ENERGIES BAIXES EN CARBONI**

- OBJECTIUS**
- ➔ Garantir la transició de la Comunitat Valenciana cap a una economia segura, ecoeficient i de baix contingut en carboni, basada en la minimització en el consum de recursos (especialment els no renovables).
  - ➔ Treballar per impulsar les Comunitats energètiques ciutadanes.
- ACCIONS**
- ➔ Treballar amb la ciutadania i especialment amb la joventut emprant recursos propis o en col·laboració amb altres entitats, els nous models de consum.
  - ➔ Impulsar accions dirigides a la creació de consciència sobre l'empremta ecològica del model de consum actual.
  - ➔ Impulsar la nova figura del "prosumidor", consumidor-productor, especialment en aspectes d'autoconsum energètic amb renovables.
  - ➔ Sensibilitzar en la racionalització, optimització i promoció de l'adquisició de productes o serveis que tinguen un menor impacte ambiental.
- AGENTS CLAU**
- ➔ Generalitat Valenciana a través de la Conselleria d'Economia Sostenible, Sectors Productius, Comerç i Treball, sector industrial i entitats i associacions.

7. SOSTENIBILITAT AMBIENTAL I RESIDUS

➔ LÍNIA D'ACCIÓ 7.1 FOMENT DE L'ECONOMIA CIRCULAR I LA CORRECTA GESTIÓ DE RESIDUS

- OBJECTIUS**
- ➔ Promoció i visibilització d'iniciatives que utilitzen com a matèria prima productes reciclats.
  - ➔ Potenciació de les activitats que no generen o no introdueixen al mercat cap tipus de producte que no siga valoritzable o recuperable.
  - ➔ Conscienciar a la ciutadania de la importància de les decisions en matèria de consum, lligades a la generació de residus i als costos associats (tant econòmics com ambientals).
- ACCIONS**
- ➔ Col·laboració i visibilització de campanyes de promoció d'iniciatives de residu i malbaratament zero.
  - ➔ Difusió d'iniciatives com la implantació de processos de recuperació de materials en ecoparcs i plantes de tractament de residus.
  - ➔ Promoció de projectes per a la reparació i venda posterior dels productes reparats.
  - ➔ Difusió de les publicacions periòdiques que es fan dels nivells de generació de residus i els costos associats a la seua recollida i gestió.
- AGENTS CLAU**
- ➔ Generalitat Valenciana a través de la Conselleria d'Economia Sostenible, Sectors Productius, Comerç i Treball, Consorcis per a la Gestió de Residus i entitats i associacions en general.

➔ LÍNIA D'ACCIÓ 7.2 VISIBILITZACIÓ D'INICIATIVES EN MATÈRIA DE RESPONSABILITAT SOCIAL CORPORATIVA

- OBJECTIUS**
- ➔ Internalització de costos ambientals en els productes del mercat que no compleixen els criteris de sostenibilitat.
  - ➔ Promoció institucional dels processos productius que integren criteris de sostenibilitat per reduir l'impacte generat.
- ACCIONS**
- ➔ Col·laboració i difusió d'iniciatives que treballen per la internalització dels impactes derivats de la seua activitat a través de la Responsabilitat Social Corporativa.
  - ➔ Col·laboració en la difusió i visibilització de materials que promouen pràctiques de consum responsable entre el sector privat, creant consciència sobre l'assumpció de la Responsabilitat Social Corporativa.
- AGENTS CLAU**
- ➔ Generalitat Valenciana a través de la Conselleria d'Economia Sostenible, Sectors Productius, Comerç i Treball, Consorcis per a la Gestió de Residus i entitats i associacions en general.

5.

CONCLUSIONS TÈCNIQUES DEL TREBALL REALITZAT

A partir del treball realitzat s'han definit una sèrie de Línies Estratègiques que finalment s'han concretat en accions que permetran avançar i treballar com a societat, en la implantació de nous hàbits i models de consum, i que han sigut de gran utilitat a la Direcció General de Comerç, Artesania i Consum, per definir i treballar en la futura Estratègia d'Educació per al Consum Sostenible de la Comunitat Valenciana per al període 2021 – 2024.

L'esforç realitzat per la pròpia Direcció General i per l'equip tècnic, per realitzar aquest treball de manera participada, implicant a totes les entitats, associacions i actors territorials que treballen de manera activa en matèria d'Educació en Consum a la Comunitat Valenciana, ha sigut essencial per poder elaborar un diagnòstic inicial i unes Línies Estratègiques que siguen **útils, adaptades a la realitat** i que **donen resposta a les demandes existents**.

L'elaboració del document, ha comptat amb la participació i la implicació de **41 actors** que han donat a conèixer a la pròpia Direcció General, com s'està treballant l'educació en consum en el territori valencià i han mostrat que està fent-se de manera molt transversal a través d'iniciatives molt diverses. Aquestes entitats s'han mostrat totalment disposades a continuar treballant amb la Direcció General de manera col·laborativa.

Com a resultat dels treballs, s'han definit de manera participada unes **Línies Estratègiques i Accions**, que les entitats implicades també senten com a pròpies i que proporcionen informació de gran qualitat per identificar aspectes a treballar per part de La Direcció General de Comerç, Artesania i Consum i definir línies de treball dins la pròpia Conselleria.

Fruit del treball realitzat, s'identifiquen 3 pilars de treball bàsic:

- ➔ **1. CONSTITUCIÓ D'ÒRGANS O MECANISMES DE COORDINACIÓ, TANT INTERNS EN LA PRÒPIA CONSELLERIA D'ECONOMIA SOSTENIBLE, SECTORS PRODUCTIUS, COMERÇ I TREBALL, COM ENTRE LES CONSELLERIES QUE TREBALLEN EN MATÈRIA D'EDUCACIÓ EN CONSUM SOSTENIBLE.**
- ➔ **2. MILLORA DELS MECANISMES DE COMUNICACIÓ I COORDINACIÓ DE LA DIRECCIÓ GENERAL AMB LES OFICINES OMICS.**
- ➔ **3. HABILITAR I DONAR VISIBILITAT A L'ESPAI DEL PORTAL WEB DE LA GENERALITAT, QUE AGLUTINE TOTA LA INFORMACIÓ INTERINSTITUCIONAL EN MATÈRIA D'EDUCACIÓ EN CONSUM RESPONSABLE.**

El treball centrat en aquests 3 pilars bàsics, comporta un esforç inicial d'establiment de mecanismes de coordinació i col·laboració que comportarà i facilitarà el treball i la execució de gran part de la resta de les accions definides.

Per a la implantació en la societat valenciana de nous models de consum més sostenibles i responsables, es considera **essencial** que des de la pròpia Conselleria d'Economia Sostenible, Sectors Productius, Comerç i Treball i en general des de totes les Conselleries que formen la Generalitat Valenciana, **assumisquen l'Estratègia com a pròpia i lideren aquest canvi** fent una aposta institucional ferma cap als models de consum sostenible. Les iniciatives que es duguen a terme per part de les Conselleries i la Generalitat Valenciana en matèria de consum sostenible, tindran un gran poder de visibilització i impulsó d'aquest tipus d'iniciatives en àmbits com el sector privat i en les pròpies persones consumidores.

Aquest document permetrà a la Conselleria d'Economia Sostenible, Sectors Productius, Comerç i Treball, a partir de la Direcció General de Comerç, Artesania i Consum dur a terme projectes o iniciatives, que compten amb el suport de les entitats que treballen en educació en consum i que estiguen totalment alineades tant amb el treball que ja s'està realitzant al territori, amb les línies de treball d'altres organismes públics i amb l'Agenda 2030 i els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS).

**GENERALITAT
VALENCIANA**

Conselleria d'Economia
Sostenible, Sectors Productius,
Comerç i Treball

Direcció General de Comerç, Artesania i Consum

Ciutat Administrativa 9 d'Octubre, Torre 2
C/ Democràcia, 77 · 46018 València
012 · 963 866 000
www.gva.es